

Διεθνές Συμπόσιο

15-16 Μαΐου 2024

Κτήριο Αβέρωφ, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

«Τέχνη, Ερωτισμός, Οικολογία»

Ένα ερευνητικό έργο με επικεφαλής:

Pascale Weber, Καθηγήτρια Τεχνών και Επιστημών της Τέχνης, Σχολή Τεχνών της Σορβόνης, Πανεπιστήμιο Paris 1 Panthéon-Sorbonne

Καίτη Δημητσάντου-Κρεμέζη, Ομότιμη Καθηγήτρια Αρχιτεκτονικής, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

Γιούλη Ράπτη, Επίκουρη Καθηγήτρια Φιλοσοφία της Τέχνης, Σχολή Εφαρμοσμένων Μαθηματικών και Φυσικών Επιστημών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

Μελίτα Εμμανουήλ, Ομότιμη Καθηγήτρια της Ιστορίας της Τέχνης, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

Ευαγγελία Νάκα, Υπ. Διδάκτωρ APESA, Σχολή Τεχνών της Σορβόνης, Πανεπιστήμιο Paris 1 Panthéon-Sorbonne

Κτήριο Αβέρωφ, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, 28ης Οκτωβρίου, Αθήνα

Το Συμπόσιο εξετάζει την καλλιτεχνική δημιουργία υπό το πρίσμα της οικολογικής κρίσης, λαμβάνοντας υπ' όψιν την ερωτική διάσταση της σχέσης - φυτικής και ζωικής - που διατηρεί ο άνθρωπος με άλλες μορφές ζωής. Ωστόσο, για να αποσαφηνίσουμε τη σχέση μεταξύ ερωτισμού και οικολογίας, πρέπει πρώτα να ορίσουμε αυτά τα πεδία.

Πρέπει να ανατρέξουμε στις προ-σωκρατικές καταβολές για να ανακαλύψουμε εκ νέου την έννοια της ανάμιξης και του φυτικού ερωτισμού, ιδίως με την οπτική του δέντρου ως ερωτικού όντος, ικανού να αντιλαμβάνεται, να αισθάνεται και να σκέφτεται. Σήμερα, η απόρριψη της φυτικής σεξουαλικότητας μας εμποδίζει να σκεφτούμε την οντολογική κατάσταση των φυτών, τον τρόπο ύπαρξής τους και την ετερότητα που ενσαρκώνουν τα φυτά. Μόλις το 1628 ο Guy de La Brosse, γιατρός του Λουδοβίκου ΙΓ' και δημιουργός του Κήπου των Φαρμακευτικών Φυτών, υπερασπίστηκε την ιδέα της ευαισθησίας των φυτών.

Από την ελληνική αρχαιότητα μέχρι το τέλος της Αναγέννησης, δεν τίθεται ζήτημα να εξετάσει κανείς πολύ προσεκτικά τα φυτά, επειδή "τα λουλούδια φέρνουν στο φως αυτό που η κοινωνία καταδικάζει: την επίδειξη των αναπαραγωγικών οργάνων". (Dominique Brancher, *Quand l'esprit vient aux plantes. Botanique sensible et subversion libertine XVIe-XVIIe siècles*).

Μέχρι το *De sexu plantarum epistola* που γράφτηκε στα τέλη του 17ου αιώνα από τον Rudolf, καθηγητή του Tübingen Jakob Camerarius -ο οποίος διαβεβαιώνει ότι τα φυτά όντως διαθέτουν αναπαραγωγικά όργανα- οι στοχαστές, οι επιστήμονες και οι ποιητές υποχρεώθηκαν να προσεγγίσουν το θέμα με προσοχή, αναπτύσσοντας στρατηγικές απόκρυψης και καταστολής που έδωσαν μορφή σε φαντασιώσεις, σε μια ερωτικοποίηση των φυτών και σε μια "άσεμνη βοτανική" με σαρκικές μεταφορές μεταξύ χλωρίδας και ανθρώπου (Dominique Brancher). Αυτή η βοτανική προσέγγιση βρίσκει σήμερα προεκτάσεις σ' αυτό που είναι γνωστό ως οικοσεξουαλικότητα από τα τέλη της δεκαετίας του 1990, μια ταυτότητα που διαδόθηκε από τις καλλιτέχνιδες και ακτιβίστριες Elizabeth Stephens και Annie Sprinkle στο πλαίσιο του έργου τους *Love Art Laboratory*, και η οποία έμελλε να γίνει ένα παγκόσμιο πολιτικό και περιβαλλοντικό κίνημα (Justine Auclair, "Écosexualité. Quand faire l'amour à la Terre réchauffe les révolutions sexuelles, embrasse les revendications féministes et excite la militance environnementale"). Η ιστορία της αντίληψής μας για τα φυτά εξηγεί τη φύση της σχέσης που εξακολουθούμε συχνά να έχουμε με τον μη ανθρώπινο κόσμο, σε μια εποχή που η οικολογική κρίση μας προτρέπει να αναπτύξουμε μια πιο βιοκεντρική προσέγγιση που σέβεται όλα τα έμβια όντα.

«Ερωτισμός σημαίνει να είσαι παραγωγικός» (Andreas Weber, *Matter & Desire An Erotic Ecology*). Αυτή η διάσταση της επιθυμίας και της παραγωγικότητας είναι έντονα παρούσα στον ελληνικό πολιτισμό μέσω των θεοτήτων του παγανισμού και των χαρακτήρων της αρχαίας λογοτεχνίας και μυθολογίας: του Έρωτα, της

Αφροδίτης, της Σαπφούς, του Ορφέα, του Πάνα, των Σατύρων και πλήθους υβριδικών όντων.

Συνεπώς, η εξέταση της ανθρώπινης σχέσης με τη «φύση» από την άποψη της επιθυμίας και του αισθησιασμού προσφέρει έναν αντίποδα στην ηθική και συχνά ενοχική άποψη για τη συμπεριφορά μας απέναντι στο περιβάλλον. Η μετακίνηση στην ερωτική σφαίρα της φαντασίας μπορεί να μας επιτρέψει να αντιμετωπίσουμε ορισμένα ζητήματα με διαφορετικό τρόπο:

- Πώς μας επιτρέπει η τέχνη να βιώσουμε και να επανεξετάσουμε την αντίληψή μας για τα έμβια όντα; Να επεξεργαστούμε την ευαισθησία και την επικοινωνία εντός και μαζί με τον φυτικό και ζωικό κόσμο; Να φανταστούμε μια άλλη οικολογία της αντίληψης, με άλλα λόγια, να φανταστούμε τι μπορεί να σημαίνει να «αντιλαμβανόμαστε τον κόσμο» εάν δεν είμαστε άνθρωποι;

- Πώς μπορούμε να ζήσουμε μαζί στο βασίλειο των έμβιων όντων, με σεβασμό, εμπλέκοντας τη φυσική και σαρκική μας παρουσία καθώς και το φαντασιακό μας; Πώς μια ερωτική προσέγγιση της φύσης συνδέεται με την πολυαισθητηριακή εμπύθιση (immersion); Μ' ένα ενδιαφέρον συναισθηματικό και φαντασιακό; Με μια αίσθηση κοινότητας και μοιράσματος της επιθυμίας και της ευθύνης των χώρων και των σωμάτων που πρέπει να φροντίζουμε;

- Ο ζωντανός κόσμος δεν έπαψε ποτέ να ανανεώνεται, να υβριδοποιείται και να επανεφευρίσκει τον εαυτό του. Ο οικολογικός ερωτισμός δεν είναι ένας τρόπος να οραματιστούμε τις σημερινές και μελλοντικές μεταμορφώσεις, μεταλλάξεις και συναντήσεις με έναν άγριο κόσμο (όπως περιγράφεται στην πρόσφατη ταινία "Le règne animal" του Thomas Cailley); Στους μετα-αποικιακούς αγώνες χειραφέτησης ο οικολογικός ερωτισμός δεν είναι ένας τρόπος να επανεφεύρει κανείς τον εαυτό του ή τη θέση του στον ζωντανό κόσμο;

- Η φύση είναι εμποτισμένη με ερωτισμό. Τα οικοφεμινιστικά κινήματα προκαλούν την σύγκλιση των γυναικείων και των οικολογικών αγώνων. Είναι δυνατόν να συλλάβουμε έναν ερωτισμό που να είναι οικολογικός και καλλιτεχνικός;

Θα λάβουμε υπ' όψιν τις επιστημονικές μεθοδολογίες που χρησιμοποιούνται στην Αισθητική, την Ιστορία της Τέχνης, αλλά και τη διαδικασία της καλλιτεχνικής δημιουργίας προκειμένου να ορίσουμε μια διεπιστημονική μέθοδο εργασίας που θα μας επιτρέψει να ερευνήσουμε τη σχέση της ευχαρίστησης, ζωτικής και συμβολικής, που συνδέει το σώμα με το περιβάλλον, φυσικό ή τεχνητό. Για τον σκοπό αυτόν θα υποστηρίξουμε ότι ο ρόλος του καλλιτέχνη μπορεί να είναι αυτός του ενορχηστρωτή ιδεών που επιζητά κοινωνική και οικολογική αλλαγή.

Λέξεις-κλειδιά

- Περιβαλλοντικά κινήματα (Βαθιά Οικολογία, Οικοφεμινισμός)
- Περιβαλλοντική τέχνη
- Μυθολογία
- Υβριδισμός
- Οικολογικοί μύθοι
- Οικοσοφία
- Γονιμότητα (τελετουργία, αναπαράσταση, performance, Μητέρα-Φύση)

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποστείλουν μία περίληψη της προτεινόμενης εισήγησής τους (έως 200 λέξεις) μαζί μ'ένα σύντομο βιογραφικό τους (έως 50 λέξεις), σε μορφή word docx, μέχρι **28 Φεβρουαρίου 2024** στην παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση: expositioncolloque.paris1@gmail.com

Γλώσσες Συνεδρίου: Αγγλική, Γαλλική, Ελληνική

Προθεσμία Υποβολής Περιλήψεων: **28 Φεβρουαρίου 2024**

Επικοινωνία: expositioncolloque.paris1@gmail.com